

דף לא.

עין משפט א.ב.

או"ח סימן תרלז פ"ה ג.

ג. סוכה גזולה כשירה ^ר כגון שתקף חבירו והוציאו מסוכתו וגזלה ממנו וישב בה יצא, שאין הקרקע נגזלת ^ש.

הגה: אבל לכתחלה לא ישב אדם בסוכת חבירו שלא מדעתו ^ת, וכ"ש אם דעתו לגזלה.

הגה: ה"ה שלא יעשה סוכה לכתחלה בקרקע של חבירו שלא מדעתו, וכן בקרקע שהיא של רבים ^א, אבל בדיעבד יצא.

הגה: כמ"כ לא יקצצו הישראלים הסכך בעצמם ^ב אלא יקנו אותם מא"י ^ג דכל גזל אין עושין ממנו סוכה לכתחלה.

ר. והיינו לפעמים כשרה. מ"א ס"ק ב'. ומה שאמרו בגמ' כ"ז ע"ב, דמודו חכמים בסוכה גזולה דאינו יוצא בה לא בגזול סוכה המחוברת לקרקע ולא בגזול עצים וסיכך בהם אלא היינו בגזול סוכה העשויה בראש העגלה ובראש הספינה שהיא עצמה נגזלת שאינה מחוברת לקרקע ואין עליו להחזיר רק דמים, אלא כמו שהיא בנויה, דאין כאן משום תקנת השבים. כ"כ רש"י בדף ל"א ע"א, והביאו הב"י.

ש. והרי בחזקת בעליה עומדת והרי היא כשאלה ביד הגזולן ויוצא בה כמו שיוצאין בסוכה שאולה.

ת. ונראה שפשוט דמותר לאדם ליכנס לסוכתו של חבירו שלא מדעתו דניחא לאדם שיעשה מצוה בממונו. וכמו בסי' תרמ"ט דמותר לאדם ליטול לולבו של חבירו שלא מדעתו. ועיין בכה"ח אות ט"ו.

א. וצ"ע מה שנהגו קצת אנשים לעשות סוכתם בר"ה, ואין לומר דבני העיר מוחליין דהרי יש לכל העולם חלק בזה וגם אם ימחלו הישראלים הרי יש חלק לעכו"ם והגם שבדיעבד כשרה אין לברך בה. וכ"כ המ"א בס"ק ג'.

מ"מ מי שעושה בד' אמות שלפני הבית שלו לא מקרי ר"ה, פ"ת.

ווצריך ג"כ לזיזתו שלא לעשות בגגות המשותפים אלא ברשות השכנים.

ב. אם לא שיש רשות ממושל העיר ע"פ דינא דמלכותא. ט"ז ס"ק ג'.

ג. או אחר שאינו עושה הסוכה מזה, שאז הוי יאוש ביד הראשון הקוצץ, ושינוי רשות ביד השני המסכך סוכתו. מ"ב אות י"ב.

ואם יודעים בודאי שהסכך שביד הגוי הוא גזול אין לקנות ממנו. מ"ב בביאור הלכה. אבל מספק אין חוששין. מ"ב אות י"ג.

ג. ד. גזל עצים ועשה מהם סוכה ^ד אע"פ שלא חיברן ^ה ולא שינה בהם כלום יצא ^ו דתקנת חכמים היא שאין לבעל העצים אלא דמיהם בלבד ^ז.

ג. ה. גזל סוכה העשויה והיא בראש הספינה או בראש העגלה ^ח וישב בה לא יצא ידי חובתו.

הגה: ה"ה אם ראובן בנה סוכה בקרקע שמעון ^ט, ושמעון תקף את ראובן והוציאו מהסוכה וגזל ממנו הסוכה הבנויה בקרקע שלו לא יצא בה, דאין כאן תקנת חכמים כיון שלא טרח בה ולא הוציא עליה הוצאות.

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן שם סעיף א

א. א. כל הגזול חייב להחזיר הגזילה בעצמה שנאמר "והשיב את הגזילה אשר גזל" ואם אבדה או נשתנית משלם דמיה ^י בין שהודה מעצמו בין שבאו עליו עדים שגזל.

א. ב. אפי' גזל קורה ובנאה בבנין גדול הואיל ולא נשתנית, מדין תורה הוא שיהרוס הבנין ויחזיר הקורה ^כ לבעלים, אבל חכמים תיקנו מפני

ד. ד. וה"ה דפנות, ואף שכוונתו להחזירם אחר סוכות ג"כ אין יוצאין לכתחילה באותה סוכה. מ"ב בב"ה. דקיי"ל שואל שלא מדעת גזלן הוא, כמ"ש בחו"מ סי' רצ"ב סעיף א'. וצריך לזהר לשאול העצים מדעת הבעלים, כה"ח אות כ"ד.

ה. ה. אלא הניחם כך ג"כ יצא משום תקנת השבים דאינו חייב אלא בדמיהם.

ו. ו. והגם שעבר על גזילה מותר אח"כ לשבת בה ולברך על ישיבתה. מ"א ס"ק ד'. ומ"ב אות ט"ו. ואם עדיין לא ריצה הבעלים רק סומך על תקנת השבים להחזיר דמים לא יברך כיון דגזילה בידו. כה"ח אות כ"ט.

ועיין בכה"ח באות ל' שהביא הספק אם נפלה סוכתו באמצע החג אם חייב הגזלן להחזיר הקורה עצמה לבעליה.

ז. ז. ואם אינו רוצה לתת דמיהם אינו יוצא כיון שלא עושה תקנת חכמים נשארו העצים בפסולם. מ"א ס"ק ה', מהטור בשם בעל העיטור.

ואם לא חיברן בטיט ועבר חג הסוכות חייב להחזיר לו הקורות עצמן אם רצונו של הנגזל בכך, אם לא שנתרצה בדמים לפני כן. כה"ח אות ל"ד-ל"ה.

ח. ח. וה"ה עומדת על קרקע אבל עם גלגלים. מ"ב בב"ה.

ט. ט. אבל אם השאיל שמעון לראובן הקרקע לז' ימי הסוכה ואח"כ הוציאו מסוכתו, העצים עומדים ברשות ראובן ושמעון הרי כשאולה בידו ויוצא. כ"כ הב"ח.

י. י. ממכות ט"ז ע"א, בב"ק צ"ד ע"ב.

כ. כ. ממשנה פ"ה דגיטין נ"ה ע"א ושם בב"ק צ"ה.

תקנת השבים שיהיה נותן דמיה ולא יפסיד הבנין.

א. ג. אפי' גזל קורה ועשאה בסוכה בחג^ל ובא בעל הקורה ותבעה בחג
נותן לו רק דמיה, אבל אחר החג הואיל ולא נשתנית ולא בנאה
בטיט^מ מחזיר את הקורה בעצמה.

הגה: גזל קרקע ובנה עליה בניינים גדולים צריך לסתור הכל ולהחזיר הקרקע
לבעליה דלא עשו תקנת השבים בקרקע^ז.

עין משפט ה. או"ח סימן תרנא פעיף יג.יד

יג. טז. אם חסר לו אחד מן המינים לא יקח מין אחר^ט במקומו.

יד. יז. לא יוסיף מין אחר^ע על ד' המינים משום בל תוסיף.

עין משפט ו. או"ח סימן תרמו פעיף ו

ו. יבשו עליו פסול^פ, אבל נהיו כמושים כשר.

- ל. מימרא דרבינא בסוכה ל"א ע"א. ואף דסוכה בנין עראי הוא, מ"מ המצוה קובעה כל
הז' ימי החג לעשותה כבנין קבוע. סמ"ע ס"ק ד'.
- מ. כתב ה"ה מפ"א מגזילה הלכה ה' לפי שאם בנאה בטיט אינו מחזיר אלא דמים שהרי
הוא כגזל קורה ובנאה בבנין.
- נ. מרי"ו נתיב ל"א ח"ו, והטעם, כיון שהוא דבר קבוע ועומד היה לו לדעת דשל נגזל
הוא ולא היה לו לבנותו, כצ"ל בדברי הסמ"ע ס"ק ה' ולא כמו שסיים במקום לבנותו
"לקנותו", וכך הגיה בנתיבות ע"ש.
- ועיין במש"כ הסמ"ע בסי' שס"ו ס"ק ב'.
- ס. כגון רמון וכדומה, שאז יבא לטעות ויבא ליטלם בשאר השנים, משא"כ בחסר מין
אחד שנוטלם בלי ברכה כולם יודעים שצריך ד' המינים. מ"א ס"ק כ"ו.
- ע. ואפי' לא יאגוד אותו עמהם, אם יאחזנו בידו לשם מצות לולב יש בזה בל תוסיף דאינו
עובר עד שיכוון בזה דמצות צריכות כוונה כמ"ש בסי' ס' סעיף ד'. ואם נוטל הלולב
כמה פעמים ביום אין בזה בל תוסיף. ממדכי פ"ק דר"ה.
- פ. דאין זה הדור.

או"ח פימן תרמו פעיף ב

ב. ערבה שיבשה ז או נשרו רוב עליה ק או נקטם ראשה ר פסולה ש, אבל כמושה או נשרו מקצת עליה כשרה ת. והרמב"ם מכשיר בנקטם ראשה א.

ז. היינו ברוב עליה. מ"ב אות ז' ובשער הציון אות ו'. ואפי' לא נעשה היובש אלא בערבה אחת פסולה. מ"ב בשער הציון שם. ויבשה היינו משיכלה הירקות לגמרי וילבינו פניה כמו בהדס. כה"ח אות י'.

ק. ויש לדקדק בזה שלפעמים ע"י תחיבתה כלולב או הנענועים נושרים. מ"ב אות ח'. ויש ליזהר בזה משום ברכה לבטלה.

ו. ובהושענא לחבטה שהוא מנהג נביאים יש מכשירים בעלה אחד בכד אחד, משא"כ כלולב שהוא מצוה דאורייתא בודאי אין להכשיר בנשרו רוב עליה. כה"ח אות י"ב.

ר. היינו נקטם ראש העץ. מ"א ס"ק ב'. מ"ב אות יו"ד. אבל נקטם עלה אפי' שהוא בראשה אין זה פוסל. מ"ב שם.

ואם עלתה בו תמרה אחר שנקטם כשר כמו בהדס, ודוקא שעלתה בו התמרה מערב יו"ט. ועיין בכה"ח בסי' תרמ"ו אות נ"ח.

ש. שאינו הדר, ונפ"מ לענין שאר הימים.

ת. משמע דלכתחלה לא יקח אותו. מ"א-ק"ג. והא"ר כתב דכשרה לכתחלה, וכיון שהערבות מצויות יש להחמיר לכתחלה. מ"ב אות י"א.

א. כמו בהדס, אבל דעה ראשונה סוברת דרק בהדס כיון שענפיו חופין עצו ואין הקטימה ניכרת, והדרו בזה שהוא עדיין עבות לא כן בנקטם ראש הערבה. ביאורי הגר"א. ונקטינן כדעה ראשונה וזו גם דעת מר"ן השו"ע, שסתם כך ואח"כ הביא דעת הרמב"ם. מ"ב אות י"ב.

דף לא:

עין משפט א.

או"ח סימן תרמט סעיף ג.

ג. ארבעת המינים של עיר הנדחת ב ושל אשרה של ישראל פסול ג, אבל של עבודת כוכבים לכתחלה לא יטול ד, ואם נטל יצא בו ה מיום א' ואילך כיון דלא בעינן לכם.

הגה: ודוקא שלא נתכוון לזכות בו י, דאם לא כן הופך להיות של ישראל ואינו יוצא בו.

הגה: ואם נתבטל ביד הכותי מע"ז אפי' נתכוון אח"כ הישראל לזכות בו, יוצא בו י"ח ז.

ב. משנה בסוכה ל"ד ע"ב. ואתרוג ערלת חו"ל יש בזה מחלוקת אם יוצאים בזה כיון שיכול להאכיל אותה לחבירו שאינו יודע בה שהיא ערלה. ודעת המ"א להתירה בס"ק כ'. ויש חולקים עליו.

ו ואתרוג ערלת א"י פסול אפי' בשאר הימים כיון שאינו ראוי לאכילה, וכ"כ הא"א אות כ', ומ"ב אות מ"ה.

ו ובענין לולב הדס וערבה אין בהם איסור ערלה דאין איסור ערלה אלא דוקא בפרי וכמ"ש בשו"ע יו"ד סי' רצ"ד סעיף א'-ב'.

ו וצריך להשגיח על האתרוגים היוצאים מא"י לחו"ל שיהיו מתוקנים ולא יהיו טבל דדעת השו"ע לפסול בטבל. כה"ח אות מ"א.

אתרוג שנאסר מחמת שבלע איסור, לדעת השו"ע בסעיף ה' דכל שלא ראוי לאכילה פסול גם בשאר הימים א"כ ה"ה אתרוג שבלע איסור. כה"ח אות מ"ב הגם שיש חולקים.

ג. ודוקא מאותם פירות שגדלו אחר שנעבד ע"י ישראל, אבל מאותם שגדלו בטרם נעבד אם נטל יצא, אבל לכתחלה לא יטול משום שנעבד מאיס למצוה. מ"ב אות י"ט, ועיין בשער הציון אות י"ז.

וטעם הפסול בשל אשרה של ישראל כיון דמיכתת שיעוריה הוי כאין לה שיעור וכמו לגבי שופר, לבוש.

ד. אפי' ביטלם העכו"ם כבר, מכיון דמאיס למצוה שנקרא עליו שם ע"ז. מ"ב אות כ"א. ה. ואע"ג דאיסורי הנאה הם, מצות לאו ליהנות ניתנו. רש"י סוכה ל"א ע"ב. וט"ז ס"ק ג'.

ו. אלא היה בדעתו להחזירן לעכו"ם, ואיירי בשאר הימים דשאל ביום ראשון פסול. ר"ז אות י"ג.

ז. אבל לכתחלה לא יטלו אפי' נתבטל כבר ע"ז ממנו כיון שמאוס היה כבר. לבוש.

עין משפט ב.

או"ח סימן תרמה סעיף ז

ז. י. אם נסדק ח עד שנראו כשנים פסול ט.

הגה: ואפי' לא נחלקה התיומת העליונה בענין שיפסל הלולב מכח שנחלקה התיומת ג"כ פסול.

עין משפט ג.

או"ח סימן תרמה סעיף ט

ט. יב. אם הוא כפוף בראשו פסול י, ודוקא כששדרתו כפופה אבל אם עליו כפופים בראשו כמו שדרך להיות בהרבה לולבים כשר כ.

ח. ולדעת מר"ן היינו ברוב עלין, דלמחבר בסעיף ג' העליונה אין לה חומרא יותר משאר עלין. ועיין בכה"ח אות מ"ח.

ט. לפי שחסרונו נראה וניכר שאינו תם ושלם. ר"ז אות י"ב.

י. בין לפניו בין לאחוריו. מ"ב אות ל"ח. פסול דאין זה הדור. מ"ב אות ט"ל.

כ. וכתב הרא"ש בתשובה כלל כ"ד סי' יו"ד אוהב אני לצאת בו שאין העלין נחלקין והתיומת שלו קיימת. ודוקא העלה שלו העליונה אבל אם כל עליו או רובן כפופין בכל שהוא פסול. כ"כ הלבוש. אבל הט"ז בס"ק י' פקפק בדברי הלבוש. והר"ן פוסל גם בכפוף בראשו ובעליו ונכון ליזהר כדבריו, כ"כ הרדב"ז. כה"ח אות ס"א.